



## El Cançoner de Pineda

Pineda de Mar

### Ubicació

**Comarca:** Maresme  
**Lloc/Adreça:** Pineda de Mar, s/n.

### Coordenades:

**Latitud:** 41.62755502768  
**Longitud:** 2.6895368099213  
**UTM Est (X):** 474139  
**UTM Nord (Y):** 4608473

### Classificació

**Número de fitxa** 08163 - 240  
**Àmbit:** Patrimoni immaterial  
**Tipologia** Música i dansa  
**Estil / època:** Contemporani  
**Segle** XX  
**Any** 1902-1931  
**Autoria de l'element:** Sara Llorens i Carreras  
**Estat de conservació** Bo  
**Protecció** Inexistent  
**Tipus de protecció:** Inexistent  
**Accés** Obert  
**Ús actual:** Social  
**Titularitat** Pública

### Fitxes associades:

[Fons documental referent a Sara Llorens, a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona](#)

[Fons documental de la Biblioteca Municipal Serra i Moret](#)

**Autoria de la fitxa** Jordi Montlló Bolart  
**Data de registre de la fitxa:** dt., 25/06/2024 - 09:10

## Descripció

El cançoner de Pineda, publicat per primera vegada l'any 1931 i reeditat l'any 2021, és un recull de 238 cançons i 210 tonades fet per Sara Llorens des de 1902. Està dividit en nou blocs temàtics: cançons de capta; balls; cançons de bressar; cançons de mar; cançons de l'art de la terra; cançons de menar bestiar; cançons de tonada coadjuvadora, que poden ser cavalleresques, amoroses i llegendàries o de lladres, històrico-polítiques o satíriques; cançons de diada i d'època, on trobem nades, de lladres, goigs de porta, cançons d'enramades i altres festes de carrer o cançons d'advent. El darrer grup són cançons de tonada evocadora, que es divideixen en bàsiques o religioses.

La importància de l'obra situa Sara Llorens en la primera dona folklorista de Catalunya i els Països Catalans. No només pel volum aplegat en un ingent treball de camp, sinó també amb els criteris i la metodologia etnogràfica emprada. Com diu ella mateixa a la introducció de l'obra: "Cal advertir, en començar, que aquest aplec és fet amb mires purament folklòriques; de manera que quedaria decebut qui esperés trobar-hi un conjunt de cançons triades o una especial depuració en cada una d'elles. Com en un recull d'arqueòleg o d'historiador [...] tota tria o depuració hauria desvirtuat el caràcter del mateix, que no és altre que el de la veritat popular [...]. Així és el nostre Cançoneret. Espontani; sense retocs, sense aditaments ni llimadures [...] Els reculls folklòrics no poden ni han de fer-se d'altra manera. Són l'expressió de l'ànima popular i no d'una selecció".

### Observacions:

Sara Llorens (1881- 1954) fou una destacada folklorista i escriptora, nascuda a Lobos (Argentina) d'una família pinetenca. Retorna a Pineda de Mar l'any 1885, estudia magisteri a Barcelona i amplia estudis a "l'Escola d'Institutius i altres carreres per a la dona de Barcelona". Allí el seu mestre és el folklorista Rossend Serra i Pagès, que la introdueix en l'estudi del folklore. Es casa amb Manuel Serra i Moret, polític de la Unió Socialista de Catalunya, que fou alcalde de Pineda e Mar. Impulsa nombroses accions culturals com la construcció de la biblioteca popular. La tuberculosi marca la seva vida però no l'impedeix fer un magnífic treball de recerca etnogràfica. La Guerra Civil espanyola fa que s'hagi d'exiliar, primer a l'Argentina (1938) i després a Perpignan (1948), on mor l'any 1954.

Publica *Petit aplec d'exemples morals* (1906) i el llibre de narracions *Monòlegs per a infants* (1918). Pòstumament apareixen el *Rondallaire de Pineda* (2006) i *Llegendes secretes* (2016). També s'ha publicat el seu *Epistolari (1901-1954)* (2004) i l'*Àlbum Sara Llorens* (2004).

## Història

Com ja hem dit, aquest aplec comença l'any 1902, paral·lelament al recull del *Rondallaire*. Josep Ferrer i Joan Pujades, expliquen en el pròleg de la reedició de l'obra de 2021, que puntualment va comptar amb la col·laboració del compositor Joan Masó i Goula (1876-1910), que en feia la transcripció musical. Quan tenia la feina força enllestida va patir un atac de cor que li va provocar la mort i gran part del material es va perdre. Llavors, Sara Llorens, per comptes de renunciar-hi, va tornar a començar. La represa es fa a partir de 1928, amb la col·laboració del músic de Calella Josep Budí i la revisió final per part del mestre Francesc Pujol, que en aquell temps era el sots director de l'Orfeó Català.

L'any 1929, Serra Pagès proposa a Sara Llorens que cedeixi el material aplegat a l'obra del Cançoner Popular de Catalunya, però ella prefereix, publicar-ho primer com un corpus unitari. L'1 de febrer de 1929, mor Serra i Pagès i el Cançoner no es publica fins el 1931. Finalment, Josep Massot i Muntaner descriu en

l'Inventari de l'Arxiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya que l'any 1930, Sara Llorens fa donació de 36 cançons i 86 corrandes i l'11 de febrer de 1933 de tot l'original del Cançoner de Pineda.

## Bibliografia

FERRER, Josep i PUJADAS, Joan (1997). *Biblioteca popular Manuel Serra i Moret. 75 anys d'història (1922-1997)*. Pineda de Mar. Ajuntament de Pineda de Mar.

LLORENS, Sara (2006). *Rondallari de Pineda*. Introducció i estudi de Josefina Roma ; il·lustracions de Waldesca Santana. Pineda de Mar: Ajuntament de Pineda de Mar.

LLORENS, Sara. *El Cançoner de Pineda: 238 cançons populars amb 210 tonades*. Barcelona: Alta Fulla, 1992. XIV, 359 p. (Facsimil, Barcelona : Horta, 1931).

LLORENS, Sara (2021). *El Cançoner de Pineda. 238 cançons populars amb 210 tonades*. Barcelona: Farell editors i Ajuntament de Pineda de Mar.

LLORENS, Sara (2004). *Epistolari : 1901-1954*. Recull, prefaci notes i edició de Joan Pujadas ; pròleg de Josep Ferrer i Costa. Barcelona : Fundació Pere Corominas.

PUJADAS i MARQUÉS, Joan (2004). *Àlbum Sara Llorens. Recull, notes biogràfiques i bibliogràfiques*. Ajuntament de Pineda de Mar: Pineda de Mar.

PUJADAS i MARQUÉS, Joan (2014). *Àlbum Sara Llorens: articles de prosa, folklore i política. Reedició dels opuscles Petit aplec d'exemples morals i Mondèlegs per a infants*. Ajuntament de Pineda de Mar: Pineda de Mar.

ROMA, Josefina (2006). *Sara Llorens, Rondallari de Pineda*. Ajuntament de Pineda de Mar: Pineda de Mar.

Sara Llorens

# EL CANÇONER DE PINEDA



FARELL